

OPERACIÓ MAQUILLATGE

PEDERÀSTIA

ÒPERA FARAÒNICA

MALLORCA

L'illa de la corrupció

Pàgines 4 a 7

PALAUET DE MATAS

FACTURES EN XINÈS

LA LLAUNA DE COLA CAO

TESTIMONI DIRECTE

DUES DÈCADES DE LA INDEPENDÈNCIA ENVERINADA DE BÒSNIA

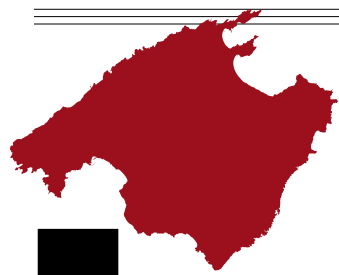
PÀGINES 2 I 3

Gent

Victoria Beckham dissenya roba (i diuen que ho fa bé)

PÀGINES 17 A 19

CAS BITEL CAS TURISME JOVE CASSON OMS CAS BOMSAI CAS RASPUTIN CAS FUNERÀRIA PALMA CAS
BROKERVERVAL CAS TÚNEL DE SÓLLER CAS PEATGE CAS PALMA ARENA CAS CAN DOMENGE CAS ANDRATX

La corrupció

El diner públic perilla a Mallorca més que a cap altre lloc. Així es dedueix dels casos de corrupció dels últims anys. El d'Iñaki Urdangarín, que declara dissabte, és el més recent.

PER CATALINA GAYÀ

Daquí una setmana –dis-sabte que ve, 25–, Iñaki Urdangarín, marit de la infanta Cristina i gendre del Rei, s'asseurà en un jutjat i el banc d'aquest jutjat és a Mallorca. La Fiscalia Anticorrupció acusa el duc de Palma del desviament de 5,7 milions d'euros de les arque públiques de les Balears, i també de les del País Valencià. L'arxipèlag balear està ben habituat a assumptes de corrupció: en només sis anys han estat 500 les persones encausades, entre alcaldes, càrrecs mitjans, intermedis, parents i secretàries de secretaris en aquesta Mallorca dels favors. Ara és el *gendríssim*, que per a més inri porta el títol de duc de Palma, el que se les heurà amb el jutge José Castro.

Mallorca, aquesta Mallorca que se sent orgullosa d'haver estat bressol d'esportistes de la talla de Rafael Nadal, pintors com Miquel Barceló, polítics com Antoni Maura i músics com Antònia Font, assisteix entre indiferent i perplexa a la desfila de polítics imputats en casos de corrupció com si fos una tragèdia grega.

Aquesta Mallorca que s'enorgulleix d'haver provocat la síndrome de Stendhal en personalitats com ara Frédéric Chopin –no pas a la baronessa George Sand–, Robert Graves, Pablo Neruda, Michael Douglas o Jorge Luis Borges, se sent maltractada per aquests polítics de finals del segle XX i principis del XXI. Com a bona illa, aguanta atenta el que que vindrà i ho fa amb aquest fatalisme mediterrani que pronostica que, sigui el que sigui, no serà res de bo.

Dos presidents processats

Per als mallorquins, el del duc de Palma és un altre cas més en aquesta òpera bufa de la corrupció a les administracions públiques i de trames d'evasió fiscal que fa més de 20 anys que es representa a Mallorca. Dos dels cinc presidents que ha tingut la comunitat des del començament

de la democràcia –Gabriel Cañellas (UM) i Jaume Matas (PP)– s'han enfrontat a la justícia. I Matas, president autonòmic entre el 1996 i el 1999 i del 2003 al 2007, també apareix com a imputat en la mateixa causa que Urdangarín.

El fet que polítics i empresaris facin el passeig cap als jutjats ja és tan normal a l'illa que els mallorquins s'ho prenen amb indiferència. Encara més, els ciutadans semblen haver-li donat l'esquena a la casta política. El mateix Jaume Matas, en unes declaracions per al programa de televisió *Salvados*, va assegurar que rebia el duc precisament perquè por-

QUE POLÍTICS I EMPRESARIS FACIN EL PASSEIG CAP AL JUTJAT JA NOMÉS CAUSA INDIFERÈNCIA

tarva el gentilici, Palma, en el seu títol nobiliari, i que valia la pena «costés el que costés». En aquestes declaracions que va fer a Jordi Évole, Matas va pronunciar una frase que els mallorquins van agafar al vol: l'expresident balear va dir que no vol «saber-ne res de la política».

S'unia a aquesta immensa majoria de mallorquins que se senten al marge de la política, que l'abominen i que ja fa uns quants anys que ni tan sols segueixen les informacions que tinguin a veure amb la corrupció. De fet, des que Juan Ramón Bauzá és president de la Comunitat ho té més fàcil: IB-3, la televisió autonòmica, ha canviat la seva política, i Tele Mallorca, que feia un ampli seguiment dels casos de pillatge, ha tancat. A les ràdios s'escolta més Lady Gaga i Justin Bieber que no pas les notícies.

El Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS) va publicar just després de les eleccions autonòmiques, el maig del 2011, un baròmetre que reflecteix aquesta indiferència: un 57% dels enquestats a les Balears

1 PALMA ARENA

El jutge José Castro va iniciar la investigació d'aquest cas per la duplicació del cost del velòdrom Palma Arena i pel suposat finançament il·legal del PP. Hi ha 50 encausats, entre ells Jaume Matas, la seva dona i el seu cunyat (extresorer del PP). Altres polítics o càrrecs de confiança encausats són: el

regidor del PP a Palma Rafael Durán (camisa de ratlles); l'exgerent del velòdrom, Jorge Moisés (camisa negra); el director de l'empresa Nimbus, Rafael Romero (a sota amb corbata); l'exdirector de Comunicació del Govern Joan Martorell (cabells llargs), i Dulce Linares, directora de gabinet de Matas.

2 CLAVEGUERA

S'investiga un suposat desviament de fons públics, emissió de factures falses i cobrament de comissions en la gestió de la recollida dels residus urbans de tots els municipis de Mallorca, excepte en els casos de Palma, Calvià i Lluçmajor. Estan imputats per aquest cas uns quants empresaris i polítics de la UM.

3 RODRIGO DE SANTOS

L'extint d'alcalde de l'Ajuntament de Palma Javier Rodrigo de Santos (foto) va ser condemnat a dos anys de presó per presumpte delictes de malversació de fons públics, al pagar amb la targeta del consistori en prostíbuls. També va anar a la presó per abusos sexuals a menors.

CAS VOLTOR CAS IBATUR CAS MAR BLAU CAS CLAVEGUERA CAS PÍCNIC CAS SANT ELM CAS PINYATA CAS XORIGUER CAS
OSSIFAR CAS LLAMPEC CAS RODRIGO DE SANTOS CAS PLA TERRITORIAL DE MALLORCA

s'emporta la Palma

4 MAQUILLATGE

La Fiscalia demana sis anys de presó contra l'expresidenta i l'exvicepresident del Consell de Mallorca, Maria Antònia Munar i Miquel Nadal, respectivament, per malversació, falsedat i prevaricació. El cas té a veure amb irregularitats en contractes i en subvencions a productores per part del Consell de Mallorca.

5 ANDRATX

Corrupció urbanística. El director d'Ordenació, Jaume Massot, i l'exalcalde d'Andratx Eugenio Hidalgo (foto) estan empresonats.

9 IBATUR

Investigació del suposat desviament de diner públic del l'Institut Balear de Turisme, controlat per UM.

6 SON OMS

Pelotazos urbanístics en un polígon de Palma. Dividit en peces, l'exconseller del Territori Bartomeu Vicens (UM) és a la presó.

10 OSSIFAR

Trama de corrupció vinculada a l'Empresa Municipal d'Aigües i Clavegueram de Palma (Emaya).

7 PÍCNIC

Suposada malversació de fons municipals en benefici d'UM durant la legislatura 2004-2007. Va suposar la desintegració del partit.

11 LLAMPEC

Suposada trama de blanqueig i frau a Hisenda en què va participar el bufet Feliu de Palma. Ana Torroja, imputada.

8 VOLTOR

Investiga desviaments de fons des d'Inestur, organisme dependent de la Conselleria de Turisme entre el 2003 i el 2011.

12 MAR BLAU

Investiguen l'adjudicació de diversos concursos per part de l'Autoritat Portuària en la legislatura 2003-2007.

consideraven que la situació política era dolenta o molt dolenta. Un 8% no contestaven o no ho sabien. ¿Com hi pot haver un 43% que vegin la situació política com a salvable i un 8% que no saben / no contesten en una comunitat petita en la qual la corrupció afecta tanta gent que gairebé tothom té un veí, un company o sap d'algué que ha estat encausat en algun sumari? No se sap i no s'entén.

L'ús de Marivent

Un altre exemple de la indiferència dels ciutadans: dissabte passat, 11 de febrer, quan arribava a declarar a l'Audiència de Palma el nucli dur de Nóos –els germans Tejeiro, Diego Torres i Salvador Trinxent– no hi havia cap mallorquí que els esperés. L'escena era digna de *Blade runner*: franc tiradors als terrats, policies armats i només una família de gitanos –que passaven per allà perquè els seus pares estaven declarant– a qui els presentadors d'una tele instruïen sobre qui era Iñaki Urdanga-

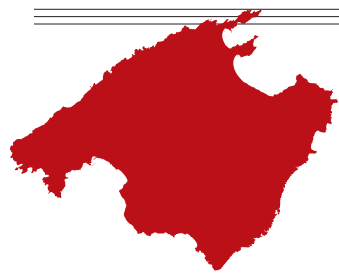
VIST DES DE FORA, ÉS KAFKIÀ: EL PP, ASSETJAT PER CAUSES JUDICIALS, VA ARRASAR A LES AUTONÒMIQUES

rín abans de posar-los la carxofa del micròfon a la boca i convertir-los en la veu de l'opinió pública mallorquina.

¿La ciutadania tractarà amb la mateixa indiferència dissabte que ve Urdangarín quan faci el passeig en el jutjat? És cert que el desinterès és el clima dominant, però el fet que el duc de Palma pogués haver utilitzat com a escenari dels seus negocis tèrbols el palau de Marivent –un immoble cedit al Rei, però del qual els mallorquins són titulars– és una verdadera ofensa i la gota que fa vessar el got de la corrupció.

Va caure el *gendríssim* i, a Mallorca, aquesta debacle causa tristesa i malestar perquè «la cobdícia», es lamenten molts, ha contaminat una institució que molts senten com a pròpia i a altres, com a mínim, no els molesta. A Mallorca, el Rei (no Urdangarín) pot aparèixer qualsevol dimecres al mercat de Sineu i ser un més en un bar de tota la

Passa a la pàgina següent

CAS BITEL CAS TURISME JOVE CAS SON OMS CAS BOMSAI CAS RASPUTIN CAS FUNERÀRIA PALMA CAS BROKERVERVAL CAS TÚNEL DE SÓLLER CAS PEATGE CAS PALMA ARENA CAS CAN DOMENGE CAS ANDRATX

Ve de la pàgina anterior

vida; a Mallorca, el Rei descansa de la cort i, quan la té allà, els mostra davant de les càmeres.

És cert que, vist des de fora, el que està vivint Mallorca és kafià. El Partit Popular, el que acumula més casos de corrupció, ha guanyat les últimes eleccions autonòmiques per majoria absoluta. **«El PP es va saber renovar. Va esborrar del mapa els que estan imputats en casos de corrupció»**, diu un periodista especialitzat en aquests temes.

Aquest any, la Fiscalia Anticorrupció de Palma treballa amb 20 casos de presumpta corrupció, la majoria corresponents a la legislatura 2003-2007, quan el PP i Unió Mallorquina (UM) governaven en coalició en les principals institucions. **«Està demostrat que molts polítics van sentir que estaven per sobre del bé i del mal, que podien fer el que volien. El pitjor és que, malgrat tot aquest esforç, la corrupció no s'acabarà»**, es queixa una font de la Fiscalia.

«¿Per què sempre a Mallorca?».
«¿Som gent honrada, treballadora!».
«Aquests ni tan sols estan a l'altura de Joan March!». Són preguntes i ex-

«EL PITJOR ÉS QUE, MALGRAT L'ESFORÇ, LA CORRUPCIÓ NO S'ACABARÀ», DIUEN A LA FISCALIA

clamacions que se senten en bars, cafeteries, sobretaules i fins i tot en aquell tren sense sentit –una sola via d'anada i tornada– que uneix l'est i l'oest d'una illa cada vegada més dividida entre Palma i Part Forana (tot el territori que envolta la capital), entre polítics i societat civil i entre els anomenats esquerrans i la dreta que, en aquesta illa, no només té a veure amb quin partit es vota.

«Mallorca no és Sicília. Ha estat governada per unes persones que s'han aprofitat del seu càrrec i s'han burlat de la democràcia. Han pervertit la convivència i han dividit l'illa. Hi ha un divorci evident entre la gent i els polítics. La majoria dels mallorquins estan educats amb uns valors que ens han distingit sempre i que no tenen res a veure amb els diners fàcils, l'especulació, l'ostentació», explica Jaume Mateu, president de l'Obra Cultural Balear (OCB). **«Aquests casos de corrupció entenen d'una manera fatal els valors propis d'aquí: l'esforç, el coneixement, la formació»**, afegeix Jaume Mateu.

El prefaci dels 20 casos que actualment ocupen la Fiscalia –l'any 2010 es van arxivar dos sumaris– va ser el 1995, quan un altre president balear, Gabriel Cañellas, va haver de deixar la política per un cas d'adjudicació irregular de les obres

de construcció del túnel de Sóller. En aquell moment no van ser els mallorquins els que el van fer fora de la política. Va ser José María Aznar en persona qui va dir prou. Els acusats van ser absolts per prescripció del delictes. Des d'aleshores, Aznar és persona no grata a Bunyola, el poble de Cañellas.

Saqueig del territori

El 2006, qui va obrir la caixa dels trons va ser una organització civil mallorquina que durant anys ha denunciat l'espoli i el maltractament del territori insular. El Grup Ornitològic Balear (GOB) va interposar fins a 40 denúncies en el que es coneix com a *cas Andratx*. A l'illa s'explica que quan la Guàrdia Civil va registrar l'Ajuntament d'Andratx, un periodista es va equivocar de poble i se'n va anar al consistori d'un altre municipi que, temps després, també seria registrat. Tothom sabia llavors que en alguns ajuntaments **«s'havia intentat fer duros a quatre pessetes amb l'especulació urbanística»**, se sent a dir en qualsevol cafè de l'illa.

Aquells sis anys, entre el 2003 i el 2007, van ser un període d'especulació salvatge; pràcticament de manual de com acabar amb un territori. A Mallorca, que sempre ha anat a la deriva pel que fa a model turístic, es va instaurar la dictadura del ciment i de l'asfalt; es permutava sòl per l'ansia constructora; naixien urbanitzacions del no res, es feien camps de golf sense mesura, i el pitjor de tot és que va passar a ser normal enriquir-se d'un dia per l'altre. **«La dialèctica dels polítics sobre el model turístic ha estat contradictòria amb la pràctica. Es parla de qualitat, de creixement horitzontal, però en la pràctica es fa tot el contrari»**, explica Miquel Àngel March, del GOB.

En les eleccions autonòmiques de l'any 2006, Francesc Antich (PSOE) va tornar a la presidència de la Comunitat (ja hi havia estat entre el 1999 i el 2003) i el Govern es va trobar amb les arques buides i amb factures sense justificar, targetes públiques que havien estat utilitzades en prostíbuls. Començaven les investigacions.

Mallorquins avergonyits

Entre el 2006 i el 2012, hi ha hagut 500 polítics imputats per corrupció. La xifra, que pot augmentar, escandalitza qualsevol i les formes avergonyeixen els habitants de la zona. En aquests sis anys, els mallorquins han tingut notícia de polítiques que van amagar milions d'euros enterats al seu jardí en una llauna vermella de Cola Cao; d'òperes faraòniques que no es van arribar a fer mai i per les quals es van pagar milions d'euros fins i tot per la maqueta. De factures escrites en xinès per polítics que no saben l'idioma. De polítics que pagaven en bordells amb diners públics. De morts que, per art de la resurrecció, van votar.

Tot i així, igual que Jaume Mateu,

DEL 2003 AL 2007 HI VA HAVER ESPECULACIÓ SALVATGE, DE MANUAL DE COM ACABAR AMB UN TERRITORI

Miquel Àngel March té clar que a l'illa **«no hi ha més casos de corrupció que en altres llocs»**. **«Hi va haver un canvi de Govern. El 2007, Antich va pactar un govern de coalició de centreesquerra amb UM, Bloc per Mallorca i Eivissa pel Canvi. A més, hi ha una Fiscalia que funciona i està compromesa»**, diu. També va estar d'acord a *Salvados* que no hi ha més casos que en altres comunitats.

Des de l'òptica insular, hi ha un abans i un després de l'actuació de la Fiscalia: Unió Mallorquina, el partit tradicional de centredreta i l'alternativa històrica al PP a les urnes, va desaparèixer de les institu-

cions i, després d'agonitzar durant un temps, ha mort. Bartomeu Vicens, exsecretari general d'aquesta formació, és a la presó per corrupció. Maria Antònia Munar, la que havia estat presidenta del Consell de Mallorca i coneguda com *La princesa de l'illa*, ja ha fet diverses vegades el mateix passeig que va fer Matas per última vegada al gener i que farà Urdangarín dissabte que ve.

De fet, malgrat el duc, el cas de corrupció més greu per als illencs és el de Jaume Matas, que va ser imputat el gener del 2009 en el *cas Palma Arena*. Mallorca navegava en aigües incertes: es va saber que Matas havia adquirit un palau renaixentista (Sant Feliu), que l'havia omplert d'objectes ostentosos (l'escombreta del vàter *Lulú* de 375 euros va ser massa per al caràcter circumspecte dels illencs); que pagava per tot arreu amb bitllets de 500 euros; que tenia un pis de luxe a Madrid... que va posar a nom de la seva mare, una senyora octogenària, un pis a la costa sud...

CAS VOLTOR CAS IBATUR CAS MAR BLAU CAS CLAVEGUERA CAS PÍCNIC CAS SANT ELM CAS PINYATA CAS XORIGUER CAS
OSSIFAR CAS LLAMPEC CAS RODRIGO DE SANTOS CAS PLA TERRITORIAL DE MALLORCA

DANI CARDONA

1

va dir que la plataforma naixia com una «cura cívica». La societat mallorquina deia prou.

Dos anys després, la plataforma està callada. «Es va crear per denunciar el clima d'impunitat i posar-hi fi. Va ser una resposta ciutadana: es van reclamar més actuacions i es va demanar que es tornessin els diners robats. En aquests moments, la plataforma no està activa perquè està començant la instrucció dels judicis», explica March, del GOB.

Al gener, quan el cas Urdangarín començava a aixecar polseguera i el duc s'amagava dels periodistes a Washington –fins i tot corrent al galop per evitar les càmeres–, Urdangarín va ser tema de glossa, sàtires que es canten a les fogueres que s'encenen per Sant Antoni, com també ho va ser Matas. Hi havia alguna cosa en aquelles glosses que anunciava que Mallorca aguantarà com ha fet sempre. Pirates, fenicis, àrabs, reis catalans, reis castellans, operadors turístics alemanys i més recentment especuladors han volgut apropiarse l'illa.

JAUME MATAS ÉS EL QUE EN DIUEN UN BOTIFARRA: VE DE CLASSE OBRERA I SE'N VA OBLIDAR PER PUJAR

És cert que alguns ho han fet durant anys o durant segles, però sempre se n'han anat. ¿Què passarà amb Urdangarín? «Si tot això és veritat, no tornarà a posar un peu a l'illa», deia un mallorquí davant d'una foguera de Sant Antoni. Sa Roqueta no perdona. ¿Què passarà amb la classe política? «Els mallorquins que pel seu caràcter, preparació i aparença cívica podrien ser notables dirigents polítics no fan el pas davant un panorama polític tan àrid. Potser és aquest el problema», analitza Mateu.

¿Vindran a l'estiu?

De moment, els mallorquins –fins i tot els de no sap / no contesta– reclamen: «Que ens tornin els diners». ¿Què passarà amb els encausats? Una altra vegada la indiferència: a Gabriel Cañellas la ciutadania sembla que l'hagi perdonat. Vicenç Grande, el que va ser el magnat del RCD Mallorca i va aixecar un imperi del totxo, va ser declarat culpable de mala gestió. Havia deixat en la pobresa centenars de persones. Va quedar en foc d'encenalls. Indiferent, Grande es deixa veure amb el seu cotxàs per les zones transitades per la cort: Andratx, Portal Nous o el passeig Marítim. No sembla que li importi a ningú: de nou indiferència illenca. ¿Vindrà la cort aquest estiu a Mallorca? Ningú es vol fer aquesta pregunta. ≡

1 TRAMA URBANÍSTICA

Que alguna cosa estava malament a l'Ajuntament d'Andratx ho sabien tots els veïns. O això deien el 2006. Aquell any, gràcies al Grup Ornitològic Balear (GOB), que va interposar una denúncia darrere l'altra, es va destapar un entramat de corrupció urbanística faraònic. Hi ha més de 140 imputats. Andratx, que abans era un dels llocs més bonics de l'illa, ara és una muntanya de ciment. El 2006 encara hi havia màquines constructores.

2 LUCRE PERSONAL

El Palauet de Sant Feliu és el símbol de l'ostentació a la qual van arribar Jaume Matas i la seva dona, Maite Areal. L'expresident el va comprar per 950.000 euros, després d'una reforma de 400.000. Després el mateix Matas va declarar que part d'aquells diners havien estat pagats en negre. Al palauet s'hi amagava la part ostentosa del president: quan el van registrar hi van trobar la famosa escombreta Lulú, televisors de plasma, obres d'art. El palauet se subhastarà el 25 d'abril.

2

